

L'hivern comença el 21 de juny

Rilke i La Marató

La nostra excelsa TV3, potser cansada d'haver-nos presentat dia sí dia no les acrobàcies dels castellers del país, ens ha volgut demostrar que té redactors molt cultes i ens ofereix, amb vista a La Marató, que es farà al desembre, dedicada a les malalties infeccioses, un esquetx protagonitzat ni més ni menys que per Rainer Maria Rilke –els locutors diuen “Reiner”, quan, en qualsevol cas, Rainer o Reiner s’ha de llegir “rainer”–, el gran poeta de les lletres alemanyes que aquí no llegeix quasi ningú. Potser serà llegit arran d’aquest espot.

Però TV3 s’equivoca en presentar Rilke com a víctima d’una malaltia infecciosa: hi figura que s’ha punxat amb una rosa que ha ofert a una noia (pura llegenda), que després toca el cap dels cavalls encabritats (més llegenda) i que els cavalls li transmeten el tètan, que és certament una malaltia infecciosa, a través de la punxada que sagna. Tot fals.

Rilke va morir als 51 anys, d’una leucèmia, o càncer a la sang, el 29 de desembre de 1926, al sanatori de Valmont sur Territet. Havien trigat molt a diagnosticar-li la malaltia, però quan va morir ja ho sabien ell i els metges. Va ser enterrat a Raroun, per desig seu, a la vora de Montreux, a Suïssa –el mateix lloc en què Nabokov va viure llargues temporades en un hotel de luxe–, i li van posar un epitafi que diu: “Rosa, oh pura contradicció, goig de no ser el somni de ningú darrere de tantes papelles”, que són versos seus, esplèndids.

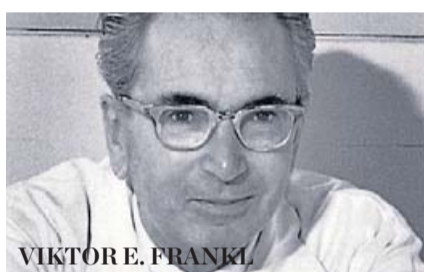
Llavors, ¿a què ve presentar un jove seductor que porta una rosa a una noia, muntat en un cotxe de dos cavalls que es desfermen i que estan a punt de caure, ells, el cotxe i el poeta, a un precipici, i que llavors els cavalls s’aturen, Rilke els amanyaga amb agraïment, té una punxa clavada a un dit i la suor dels cavalls l’infecta amb el tètan o qui sap què? Tot inventat. Si de cas, podrien haver agafat l'exemple de Rilke l'any que La Marató va estar dedicada a la leucèmia o als càncers en general, però no a les malalties infeccioses.

No sembla que l'esquetx hagi de ser entès per gairebé ningú, perquè quasi ningú coneix la llegenda de la mort de Rilke, que potser es va punxar amb una rosa, rosa de bardissa, abans de morir, però que va passar a l'altre món a causa d'una malaltia cancerosa, no infecciosa.

I així va el món i TV3: el dia que es culturitzen seriosament, i no folkloricament, acuden a una llegenda que és apòcrifa, que no sap ningú a Catalunya llevat del poeta Jacint Sala, de Manlleu –que és rilkià, com Joan Vinyoli–, i que és presentada d’una manera espectacular i irreal, no fos cas que *Matrix* ens fes la competència. Per una vegada que Rilke surt a la nostra televisió, quina galdosa presència! ♦♦

GETTY

És possible i fins i tot probable que trobem abans algun sentit a la vida si el busquem en les coses petites

Si ens relacionem amb mesquins, ens anirem fent a la seva mida

“Aprendre que es pot trobar un sentit a la vida sense trobar el sentit de la vida”. Ho llegeixo en el llibre *Síno corro, caic*, de Xavier Rubert de Ventós (Empúries). I penso que sí, que és ben bé això, que el sentit de la vida amb article definit qui sap on para, però que cadascun de nosaltres li podem trobar un sentit o un altre, i gairebé estem obligats a buscar-lo si no volem desaprofitar l’única vida que tenim. M’ho va dir fa temps el poeta Joan Margarit: “El sentit de la vida no és un secret amagat no sé on com en una pel·lícula de l’Spielberg. La vida té el sentit que tu li donis”.

Rubert de Ventós ha optat per rescatar i ensenyar al món uns textos breus que fins ara eren privats. Dormien escampats en llibretes. “Al final he gosat fer imprimir les meves notes –diu el filòsof–. He gosat publicar allò que m’ha sortit a raig”.

En el volum, editat per Gemma Casamajó, hi trobem apunts que són consells, com aquest: “Cal tenir cura amb els mesquins que tractem massa. En tractar-los ens anem fent a la seva mida i podem prendre mal”. Les persones de les quals ens rodegem ens acaben retratant i modelant, convé saber-ho.

Xavier Rubert de Ventós confessa que, com tanta gent, es deprimeix

els diumenges a la nit, quan el dilluns és a poques voltes de rellotge. La seva nit preferida és la del dijous, perquè encara no hem acabat de cremar ni tan sols la il·lusió del divendres. “El meu pare em deia sempre que, per als que no vivim tant de les esperances dolces com de les expectatives crues, l’hivern comença el 21 de juny, just en el mateix moment que el dia s’escurça”.

Viure de les esperances és un autoengany, sens dubte. Però les expectatives també menteixen, com adverteix una altra de les notes del llibre: “La majoria de les expectatives fan curt o llarg respecte del que havíem anticipat: ni el viatge va resultar tan exòtic; ni el nostre cap a la feina, tan gamarús”.

Potser la resposta a la gran pregunta s’escriu en minúscula

Al·l’assaig *El sentit de la vida* (Ara Llibres), el filòsof i teòleg Francesc Torralba observa: “Per trobar sentit a la vida no cal, necessàriament, proposar-se grans horitzons, emprendre gestes heroiques i, menys encara, hipotecar el present amb el futur. Cal trobar sentit a cada ara, perquè l’ara és, de fet, l’únic que existeix. L’ahir ja no hi és i el demà és pura expectativa”. El problema, crec, és que hi ha presents sense sentit, en què l’única llum és l’espe-

rança d’un futur menys fosc. Però sí que em sembla que estarem més a prop de trobar un sentit a tot plegat si ens centrem en coses petites i assumibles que no pas si ens plantejem grans gestes. M’ho sembla ara, almenys. Potser en una altra època m’havien atret els objectius ambiciosos, perdurables, majúsculs. Avui en tinc prou si el pastís de pastanaga no s’enfonsa quan el trec del forn.

Viure és assumir responsabilitats per exigències del guió

Viure no vol dir altra cosa que assumir la responsabilitat de satisfer les exigències del moment. Ho diu el psiquiatre Viktor E. Frankl (1905-1997) a *L’home a la recerca de sentit*, una obra –publicada per Edicions 62 amb traducció de Francesca Martínez– que va marcar un punt d’inflexió en la psicoteràpia.

Supervivent de quatre camps de concentració, Frankl va arribar a la conclusió que, malgrat l’horror i el sofriment infinit, valia la pena viure. Defensava que no cal que esperem res de la vida, perquè la cosa va al revés: “Hem d’aprendre i hem d’ensenyar a les persones desesperades que el sentit de la vida en cap cas no depèn d’allò que encara esperem de la vida, sinó més aviat, i de manera exclusiva, d’allò que la vida espera de nosaltres”. ♦♦